

УДК712

Скріпнік Н.А.,

Київський національний університет будівництва та архітектури

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИМОРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ОДЕСЬКОГО УЗБЕРЕЖЖЯ.

Розглянуті питання функціонально планувальної структури, аналіз етапів та можливих методів перспективного розвитку приморських територій.

Важливим аспектом історичного міста є досягнення сучасного рівня соціальних потреб населення в рекреаційних зонах морського побережжя і підвищення екологічної якості середовища.

Інтенсифікація використання територіальних ресурсів Одеси в міських кордонах має величезне значення у використанні морського побережжя. На даний момент це найбільш актуальна проблема, яка спричиняє за собою обширні дослідження містобудівних систем, що приводить до їх постійного удосконалення у методології проектування. Це не повинно допускати невиправданого вторгнення суспільних і житлових комплексів в цілісність її середовища.

В зв'язку з чим удосконалюється містобудівна документація (генеральний план, детальний план забудови території). Зміни в котрих були викликані інженерно-технічним і соціально-економічним аспектами.

Зважаючи на те, що територія Одеси початково проектувалась саме як порт і супутні йому агломерації вбачається він є центром розвитку навколо якого намічені нові території під забудову житлового та адміністративного фонду. Завдяки цьому місто почало значно та стрімко розвиватися, що не спричиняло за собою планування відповідної кількості рекреаційних зон і загальних ділянок під будівництво об'єктів суспільного значення. Генплани того часу перероблялись не рідше ніж раз на 3-5 років, але це не призводило до бажаних результатів і місто почало простиратись вздовж лінії моря без принципово-значних змін.

Лише під впливом нової політичної влади у 1964 році (генеральний план) було розроблено новий підхід до розвитку міста та його окремих складових. Метою цього було встановити на перший план соціально-економічні фактори і повинно було відповісти на питання:

1. Транспортні мережі (зовнішнього сполучення та безпосередньо внутрішнього);

2. Соціальне обслуговування міста;
3. Інженерні мережі (електричні мережі, водопостачання та водовідведення та інші);
4. Функціональне зонування міського середовища (промислова, селітебна та інші зони);
5. Інженерна підготовка території;
6. Етапність виконання плану.

У післявоєнні часи багато сил та часу було витрачено на поновлення, як архітектурного, так і функціонально-планувального виразу міста, особливо приморським територіям, котрі постраждали найбільше.

Вже у 70-80 роках 20 сторіччя багато уваги приділялось інженерній підготовці, стабілізації і посиленню території міста і безпосередньо приморських рельєфів Одеси. Соціально-економічні питання у окремих частин міста не перевершували архітектурних питань «старого міста». Разом з цим посилювалась увага до деталізації розміщення промислових об'єктів інфраструктури житла.

Зміни в методах і підходах до розроблення детальних планів забудови проявлялись:

- У визначені перспективному розвитку міста;
- Пере направлення ресурсів у суміжні райони;
- Визначення методів ефективного управління містобудівними процесами.

Але все це не дозволило відмовитись від промисловості у центрі міста.

Оскільки ми говоримо про рекреацію Одеських територій, то слід згадати і той чинник, що спочатку прибережні схили були резервом створення паркових територій, тобто вдосконалення ландшафтного середовища повинне було поліпшити мікрокліматичні, санітарно-гігієнічні і естетичні характеристики.

В подальшому з'явилось розуміння того, що вирішення сталих проблем потребує інших, складних підходів з управління територіальними ресурсами. Тоді ж було відкрито несподіване рішення, яке призвело до розвитку усього регіону – по перевантаженню та розподілу порту до Ільчівська та Білгороду-Дністровську. Це створило новий етап у розвитку планувальної структури і погляду на неї. Головним завданням проектування було зазначити містобудівну діяльність до 2031 року. За останній час генеральній план розвитку Одеси та її окремих часток віддзеркалює погляди і рішення політичного устрою, які є доволі амбітні.

Вимоги створення на них відносної екологічної рівноваги це відповідність біологічних і фізичних властивостей територій антропогенному впливу. В концепцію створення функціонально планувальної структури мають бути

покладені принципові напрямки першочергових - головних цілей, як самого міста, так і його окремих частин.

Академік Л.С. Берг писав « Ландшафт є як-би деякий організм, де частини обумовлюють ціле, а ціле впливає на всі частини. Якщо ми змінимо одну яку-небудь частину ландшафту, то зміниться весь ландшафт..»

Якість території, призначеної для градоєкологічного освоєння, необхідно розглядати по цілому ряду фактів.

1. Оцінка природних характеристик екологічно коштовних в ландшафтному відношенні територій набуває особливо, важливе, значення.

У зв'язку з цим необхідно освоювати природні ресурси у межах побережжя, закладаючи модель градоєкологічного розвитку прибережного середовища. Тут важливу роль грають парки і їх регулювальне планування території направлене на раціонально просторову організацію, як, наприклад, в розвиненіших країнах: Туреччини, Греції, Італії і Іспанії . Парки виносяться недалеко від крупної агломерації з їх розвиненою транспортною інфраструктурою, системами інженерно-побутових комунікацій і сприяють великому пізнавальному інтересу до культурно-історичних цінностей.

2. Визначення функціонально-планувальної системи яка вбере у себе перспективу розвитку структурної складової окремих мереж інфраструктури та інженерно-побутових комунікацій.

3. Соціально-економічні показники в системі з іншими частинами міста, що забезпечить безпосередній розвиток міста в цілому.

4. Інженерно-технічних заходів, що до укріплення території приморських територій Одеси. Це виражається такими фактами:

- 0.25 гектара саме стільки Одеської землі щороку “ сходить “ у море;
- Висота берегів вагається в межах 40-45м;
- Довжина приморсько-рекреаційних зон складає 44км;
- Схили пов'язані з системою підземних вироблень (катакомб);
- Результати спільної “ діяльності “ моря і схилів можна побачити на ділянці від мису Великий Фонтан до Чорноморки. Це так звана “ третя черга “ берегозахисних споруд, яка так і залишилася на черзі.

5. Створення резервних територій необхідних для подальшого розвитку міста.

При створенні на цій території ландшафтно-рекреаційної зони для Одеси є дуже актуальним і має ставити перед собою чіткі цільові напрями у економічному, політичному ,екологічному та історико-культурному поглядах. Це сприятиме стрімкому розвитку туризму виникають вимоги пов'язані з належним рівнем екології, котрий повинен суворо контролюватись. Тому необхідно створити проект генеральної реконструкції і розвитку історико-культурної території Одеського побережжя.

Як екологічних критеріїв ресурсів досліджуваної території необхідно розглядати, що існують інженерно - геологічні умови. У зоні виділяти три смуги залежно від величини ухилу, і перепаду висоти берегів:

1. Геоморфологічної дії (вузька зона, побережжя з абразивною переробкою берегів);
2. Гидрогеологічного (трансформація ландшафтів під впливом підвищеного рівня ґрунтових вод);
3. Кліматичного (полоса бризової циркуляції повітря).

Рішення соціальних питань повинно визначити найбільш ефективні та мінімізовані по часовому показнику шляхи пішохідно-транспортної системи. Повинно відповідати характерним показникам комунально-побутового та соціально-культурного обслуговування населення.

Для вирішення політичних питань пов'язаних розвитком територіального утворення враховуючи як громадські так і державні інтереси.

При економічному чиннику необхідно враховувати підвищення ефективності функціонального використання приморської території та її вплив безпосередньо міську діяльність.

Для видимого прогресу у містобудівній діяльності при проектуванні необхідно керуватись першочергово на прогнозуємі чинники. Які мають за мету застереження від негативного, регресійного впливу в систему міста. Для цього повинні проводитись планові моніторинги, які б відображали дійсну картину подій у житті міста, покла гаючись на демографічні, ресурсні, екологічні, економічні аспекти .

Тези:

Для вирішення актуальних проблем функціонально-планувальної організації приморських територій Одеського узбережжя необхідно комплексно врахувати демографічні, соціально-економічні, ресурсні, політичні, екологічні та історико-культурні фактори, вважаючи їх перспективний розвиток.

Література:

1. Комплексная районная планировка / ЦНИИП градостроительства. М.; стройиздат , 1980
2. Смирнов В. И., Кожевников В.С., Гаврилов Г.М., Охрана окружающей среды при проектировании городов. Л.; стройиздат, 1981.
3. «Экономика строительства» учебник для вузов под редакцией Н.Е. Степанова, Москва 1997
4. Закон України «Про планування і забудову території» (ВВР,2000, №31 ст.250)

5. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (ВВР,2011,№34, стр.343)

6. Н.М. Демин. Управление развитием градостроительных систем.- К.:Будівельник, 1991.-184с.:

Анотация

В статье рассмотрены вопросы функционально планировочной структуры, анализ этапов и возможных методов перспективного развития приморских территорий.

Annotation

The article is dedicated to functional planning structure , the analysis of stages and possible methods of perspective development of seaside territories.